

ÄNKYTYS

Koululaiselle, vanhemmalle ja opettajalle

www.ankyty.fi
info@ankyty.fi

Änkytys on melko tavallinen puhehäiriö. Suomessa on arviolta 50 000 änkyyttävää puhujaa. Änkytystä esiintyy kaikkialla maailmassa, eivätkä änkyyttävät ihmiset eroa muista puhevaikeuttaan lukuun ottamatta.

Tiesitkö?

- Änkytyksen alkamiseen vaikuttavat ihmisen yksilölliset ominaisuudet ja ympäristö. Änkytys esiintyy toisinaan suvuittain.
- Poikien änkyyttäminen on neljä kertaa yleisempää kuin tyttöjen.
- Änkytys ilmenee puheessa tahattomina to-to-toistoina, vvvvvenytyksinä tai p_____uheen lukkiutumisenä.
- Änkytykseen voi liittyä myös myötäliikkeitä, hengitysrytmin ja äänenkäytön muutoksia sekä lihasjännityksen lisääntymistä.
- Pieneltä kuulostava pulma voi olla änkyyttävälle nuorelle itselleen iso ongelma.
- Änkytyksen määrä ja laatu voivat samallakin puhujalla vaihdella paljon. Mitä pitempään änkyytys on jatkunut sitä harvemmin se häviää kokonaan.
- Puheterapia auttaa änkyytykseen. Harjoittelun avulla ja suhtautumista muuttamalla puhuminen helpottuu.
- Auttaminen on terveydenhoitajan, opettajan, vanhempien ja puheterapeutin yhteistyötä.

Sinä, joka änkyytät

Ei haittaa vaikka änkyytät! Tärkeää on se, mitä sinulla on sanottavanasi. Puhu rohkeasti änkyytyksestä huolimatta.

Kerro opettajalle, mikä helpottaa tunnilla puhumista, ääneen lukemista tai vastaamista. Kun harjoittelet esitelmät ja muut puhumista vaativat tehtävät etukäteen, onnistut helpommin itse esiintymistilanteessa.

Voisitko kertoa kavereillesikin puhevaikeustasi ja siitä, mitä toivot heiltä silloin, kun puhuminen on oikein hankalaa? Jos sinua kiusataan, kerro vanhemmillesi ja opettajallesi. He voivat auttaa.

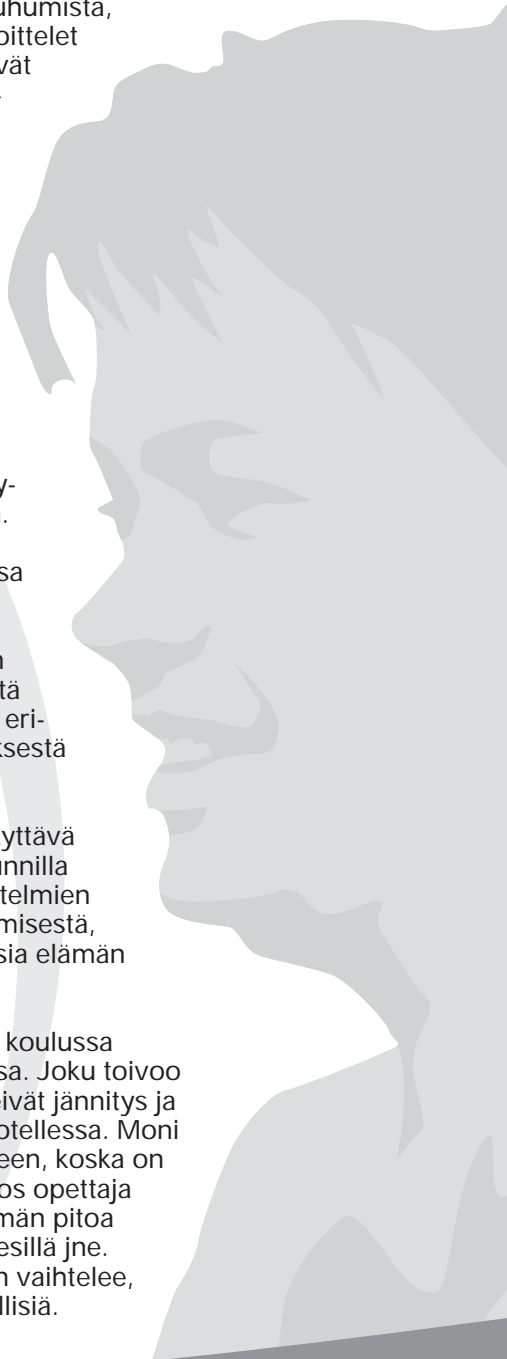
Vanhemmalle ja opettajalle

Opettajan on tärkeää tietää oppilaansa änkyytyksestä, jotta hän voi auttaa lasta koulussa. Koulunsa aloittavan lapsen vanhempien on hyvä kertoa jo etukäteen opettajalle lapsensa puhevaikeudesta.

Ylemmillä luokilla vanhempien ja lapsen on tärkeää miettiä yhdessä, kuinka änkyytyksestä kerrotaan koulussa. Esimerkiksi rehtoria tai erityisopettajaa voi pyytää kertomaan änkyytyksestä muille opettajille.

Koulussa lapsi kohtaa paljon haasteita. Änkyyttävä koululainen voi vältellä puhumista, jättää tunnilla viittaamatta tai jännittää kohtuuttomasti esitelmien pitoa. Toisaalta moni oppilas nauttii esiintymisestä, vaikka änkyyttääkin joskus. Harjoitusta erilaisia elämän puhetilanteita varten tarvitsee jokainen.

Opettajan ja oppilaan on hyvä sopia, miten koulussa toimitaan ja keskustellaanko asiasta luokassa. Joku toivoo saavansa lukea ääneen ensimmäisenä, etteivät jännitys ja puheenpelko ehdi kasvaa omaa vuoroa odotellessa. Moni änkyyttävä koululainen lukee mielellään ääneen, koska on silloin sujuva. Joku menee aivan lukkoon, jos opettaja kysyy vaikka oppilas ei ole viitannut. Esitelmän pito voi helpottaa, jos saa pitää muistiinpanoja esillä jne. Koululaisten suhtautuminen puhetilanteisiin vaihtelee, ja puhumista helpottavat keinot ovat yksilöllisiä.

Kiusaaminen kielletty!

Lasta voidaan kiusata koulussa änkytyksen vuoksi. Siihen on puututtava heti. Jokaisessa koulussa on sovittu, kuinka kiusaamisen suhteen toimitaan. Vanhemmat ja opettaja löytävät yhdessä koululaisen kanssa parhaat keinot lopettaa kiusaaminen.

Änkyttävän koululaisen on helpompi puhua, kun...

- Annat hänen itse sanoa asiansa loppuun, etkä keskeytä tai puhu hänen puolestaan.
- Et arvaile, mitä hän on sanomassa.
- Teet puhetilanteista rauhallisia esimerkiksi sulkemalla ylimääräiset melunlähteet, kuten television ja radion.
- Katsot puhujaa luontevasti änkytyksestä huolimatta.
- Korostat vuorotellen puhumista. Voit pitää pienen 1-2 sekunnin tauon ennen oman puheenvuorosi aloittamista. Näin vähennät kiireen tuntua asioiden sanomiseen.
- Keskität huomiosi puheen sisältöön eikä siihen, miltä puhe kuulostaa.

Lisätietoa

Lisätietoa puheterapiasta, änkytyksestä ja vertaistoiminnasta saat terveyskeskuksesta, Suomen puheterapeuttiliitosta ja Suomen änkyttäjien yhdistyksestä.

Suomen änkyttäjien yhdistys ry

www.ankytyks.fi
info@ankytyks.fi

